

část skutkové povahy některých trestných činů válečné lichvy jako na př. dle § 7, nelze říci, že o skutkové povaze přečinu dle § 11 čís. 4 cit. zák. zde již proto nemůže býti řeči, že tu nejde o využití mimořádných poměrů válkou vyvolaných, které dle náhledu soudního dvoru ohledně okresu V-ského a cigaret již pominuly. Jedině skutková povaha trestných činů dle § 7 cit. zákona (a dále dle § 8 a 10 cit. zák.) mohla by se vyloučiti, pakliže soud by dospěl k přesvědčení, že trestný čin nebyl spáchán využitkováním uvedených mimořádných poměrů. Náhled soudního dvoru, že ohledně cigaret tyto mimořádné poměry již pominuly, alespoň ohledně okresu V-ského, kde prý jest jich nadbytek, jest však zajisté také nesprávný. Vysvítá to nejlépe z toho, že obžalovaný, jak nařikáný rozsudek sám zjišťuje, sportky prodával po 24 hal. za kus, tedy za cenu v míru neslýchanou, pročez již ze zjištění rozsudkových jest zjevno, že obžalovaný hleděl těžiti z válečné tísně, totiž z nouze o kuřivo a vysokých cen kuřiva a že jednal tudíž očividně využívaje mimořádných poměrů válkou vyvolaných. Soudní dvůr na dobro přehlíží, že tendencí zákona o stíhání válečné lichvy jest zamezení využitkování konjunktury. Mohou totiž i v nynější době docela dobře nastati případy, kde je tu a tam nadbytek některých předmětů potřeby. Jest to však vždy jen úkaz přechodný a lokální. V daném případě, kde se mluví o nadbytku cigaret, jest tomu rovněž tak a lze si nadbytek ten vysvětliti náhlým zvýšením cen výrobků tabákových, zejména lepších druhů, při kvalitě daleko horší nežli v míru, následkem čehož i náruživí kuřáci tohoto času odmítají koupiti nepoměrně drahého kuřiva. O nějakém skutečném nadbytku kuřiva, který by, jak soudní dvůr se domnívá, činil možným volný obchod a tvoření se cen dle zákona o poptávce a nabídce, nemůže tudíž býti řeči a přehlédl také soudní dvůr, že zde jde o předmět státního monopolu.

Čís. 289.

Pojem »nápadného nepoměru« ve smyslu § 2 čís. 1 cís. nař. ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. z. o lichvě jest relativní a dlužno tento znak spatřovati všude tam, kde rozdíl mezi hodnotou plnění a vzájemného plnění jest ve značném nepoměru k obyčejné, konkrétními poměry ospravedlněné hodnotě.

(Rozh. ze dne 25. října 1920, Kr I 318/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 23. března 1920, jímž byla uznána vinnou přečinem dle § 2 čís. 1 cís. nař. ze dne 12. října 1914 čís. 275 ř. z. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. uplatňuje obžalovaná, že za dnešních poměrů nelze tvrditi, že by úrok 6 K, jejíž poskytnouti si dala na jeden týden za zapůjčených 50 K, byl v nápadném nepoměru k poskytnutému úvěru. Dlužno prý uvážiti, že dlužník nemohl

jí dáti žádné jistoty a že risiko její se zápůjčkou spojené bylo krajně vysoké. Dlužník prý také obžalované zápůjčky nesplatil. Dovolávané zmatečnosti však tu není, naopak posoudil nalézací soud věc po stránce právní správně, shledal-li, že mezi tím, co obžalovaná dlužníku poskytla a tím, co od něho přijala, je nápadný nepoměr ve smyslu § 2 čís. 1 cís. nař. ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. z. Pojem nápadného nepoměru je relativní a dlužno takovýto nepoměr spatřovati všude tam, kde rozdíl mezi hodnotou plnění a vzájemného plnění je ve značném nepoměru k obyčejné, konkrétními poměry ospravedlněné hodnotě. V případě, o němž jde, odpovídá oněch 6 K, jež si obžalovaná dala zaplatiti při poskytnutí jednotýdenní zápůjčky 50 K a pak při prodloužení jejím na druhý týden, 624 proc. zúročení kapitálovému. To je hospodářská výhoda, kterou označiti dlužno za přílišnou i když se přihlíží ku zcela mimořádným poměrům doby i k eventuelnímu nebezpečí ztráty zapůjčené a nezajištěné jistiny, poněvadž by obžalovaná při normálním, se zásadami slušnosti a mravnosti, jakož i se zákonitými předpisy slučitelném využitkování uvedené jistiny nemohla ani pomýšleti na tak enormní úroky. Vzhledem k tomu jest majetková hodnota toho, co dlužník obžalované poskytl a toho, co od ní obdržel, v takovém nepoměru, jež se zdravými hospodářskými zásadami nelze absolutně srovnati a který právem označiti dlužno za »nápadný« ve smyslu citovaného zákonného ustanovení. Poněvadž pak nalézací soud zjišťuje a odůvodňuje a zmateční stížnost ani v odpor neběře, že obžalovaná vykořistila tíseň dlužníka, válečného to invalidy, k těžším pracem nezpůsobilého, jenž hleděl si půjčkou u obžalované opatřiti nepatrný provozovací kapitál k nákupu a prodeji hadrů a odpadků, by si z docíleného výdělku zjednal potřebné živobytí pro sebe a svou nevěstu, je odsouzení obžalované právně bezvadným. Na věci nemůže ničeho měniti okolnost, že dlužník zapůjčené mu jistiny dle tvrzení stížnosti dosud nesplatil, poněvadž trestné jednání bylo dokonáno v okamžiku, kdy si obžalovaná poskytnouti dala ony přespřílišné majetkové výhody.

Čís. 290.

Ke skutkové podstatě zločinu podílnictví na krádeži (§ 185 tr. z.) stačí po stránce subjektivní, by pachatel věděl, že věc, kterou ukrývá nebo na sebe převádí, pochází z krádeže; dalšího úmyslu, najmě ziskuchtivého, se nevyhledává.

Důvodu beztrestnosti dle § 2 lit. g) tr. z. nemůže se dovolávat ten, kdo se dostal vlastní vinou do tvrzeného stavu nouze.

(Rozh. ze dne 25. října 1920, Kr I 450/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 21. dubna 1920, pokud jím byla obžalovaná zproštěna dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin podílnictví na krádeži dle §§ 185, 186 a) tr. z., rozsudek v odpor vzatý zrušil a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.